

В. В. Харенко,
здобувач магістратури кафедри управління охороною здоров'я та публічного
адміністрування, Національний університет охорони здоров'я України імені П.А. Шупика
ORCID ID: 0000-0001-7655-0269

О. К. Толстанов,
д. мед. н., професор, професор кафедри управління охороною здоров'я,
Національний університет охорони здоров'я імені П.А. Шупика, член-кор НАМН України
ORCID: 0000-0002-7459-8629

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.5—6.51

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ

V. Kharenko,
Master's student of the Department of Healthcare Management
and Public Administration, Shupyk National Healthcare University of Ukraine Kyiv, Ukraine
A. Tolstanov,

Doctor of Medical Sciences, Professor, Professor of the Department of Healthcare Management and Public Administration,
Shupyk National Healthcare University of Ukraine, Kyiv, Ukraine, Corresponding Member of the NAMS of Ukraine

BASIC PRINCIPLES OF ELECTRONIC GOVERNANCE

У статті досліджуються основні засади електронного врядування, аналізуються наукові підходи до його визначення. Вивчається зарубіжний та вітчизняний досвід запровадження електронного врядування, його категорійний апарат. Окрема увага приділяється етапам розвитку електронного врядування, проблематиці його застосування в сучасній Україні.

Автор проводить аналіз наукових підходів до визначення поняття "електронне врядування" та зазначає, що під ним слід розуміти значне використання засобів ІКТ органами державного управління, що сприяє формуванню покращеного ступеню комунікації громадян та держави за принципами відкритості та прозорості в сфері надання адміністративних послуг. Також, в дослідженні звертається увага на такі поняття як "електронний уряд" "електронна управління" в якості складових етапів формування електронного врядування.

Зазначається, що застосування електронного врядування повинно опиратися на визначені принципи, до яких можна віднести рух документу без перерв, одноразове оформлення того чи іншого документу, одночасне виконання різноманітних дій задля економії часу та пришвидшення надання послуги та ін. До основних принципів електронного врядування автор відносить відкритий характер роботи органів державної влади та місцевого самоврядування, безпека користувача під час роботи з інтернет-ресурсами, стандартизація в технічній сфері, орієнтованість на особу та її потреби, значний рівень суспільного контролю за роботою владних структур тощо.

В той же час, автор вказує на той факт, що застосування механізмів електронного врядування має певні ризики. Так, структура управління в державі може бути в небезпеці, адже електронна держава може зіткнутися з проблемами інформаційних війн, хакерських атак, кіберзлочинності, дезінформації або маніпулювання інформацією.

Також, визначаються етапи формування електронного врядування в Україні, проблеми та успіхи його запровадження, проводиться аналіз існуючої законодавчої бази. Звернено увагу на діяльність основного владного органу з питань електронного врядування — Міністерства цифрової трансформації України.

The article investigates the basic principles of e-government, analyzes scientific approaches to its definition. Foreign and domestic experience in the introduction of e-government, its categorical apparatus is studied. Particular attention is paid to the stages of development of e-government, the problems of its application in modern Ukraine.

The author analyzes scientific approaches to the definition of "e-government" and notes that it should be understood as a significant use of ICT by public administration, which contributes to the formation of improved communication between citizens and the state on the principles of openness and transparency in administrative services. Also, the study draws attention to such concepts as "e-government" "e-government" as part of the stages of formation of e-government.

It is noted that the use of e-government should be based on certain principles, which include the movement of the document without interruption, one-time execution of a document, the simultaneous implementation of various actions to save time and speed up service, and others. The main principles of e-government include the open nature of public authorities and local government, user safety when working with Internet resources, standardization in the technical field, focus on the individual and his needs, a significant level of public control over the work of government and more.

At the same time, the author points out the fact that the use of e-government mechanisms has certain risks. Yes, the governance structure in the state may be in danger, because the e-state may face the problems of information warfare, hacking, cybercrime, misinformation or manipulation of information.

Also, the stages of formation of e-government in Ukraine, problems and successes of its implementation are determined, the analysis of the existing legislative base is carried out. Attention is drawn to the activities of the main government body for e-government — the Ministry of Digital Transformation of Ukraine.

Ключові слова: електронне врядування, електронний уряд, електронна демократія, адміністративні послуги, ІКТ, органи державної влади та місцевого самоврядування.

Key words: e-government, e-government, e-democracy, administrative services, ICT, public authorities and local self-government.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На сучасному етапі розвитку людського суспільства робота державних органів, надання ними послуг управлінського характеру неможливе без широко залучення ІКТ. Ефективну роботу владних установ, їх взаємну комунікацію забезпечує система електронного врядування, яка функціонує в світовій мережі. Зазначена система не лише спрощує взаємодію між органами влади, а й оптимізує процес надання необхідних послуг громадянам.

Створення ефективної моделі електронного врядування надає можливість державним установам спрямовувати управлінські рішення в необхідну площину, модернізувати структуру національного управління в юридичному та організаційному аспектах. Головною особливістю зазначеної форми врядування є її "прозорість". Завдяки цьому, робота державних установ стає відкритою, що, в свою чергу, зумовлює збільшення рівня довіри до влади з боку суспільства. Також, електронне врядування є дієвим засобом боротьби з бюрократією в державі. Саме тому визначення його основних засад є важливою проблемою сучасної науки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичною основою праці стали дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців. Головні дискусії сучасних науковців точаться навколо визначення терміну "електрон-

не врядування", виокремлення його головних ознак. Архипова Є. визначає електронне врядування як форму організації державного управління на основі використання ІКТ та інтернет-ресурсів. Нижній Т. звертає увагу на специфіку окремих етапів впровадження зазначеної форми врядування. Пошук ефективних шляхів формування електронного врядування в Україні був предметом досліджень О. Шевчука, О. Ахрипської, І. Пестрякової, О. Хмари.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті полягає в дослідженні основних засад електронного врядування, визначенні ефективних шляхів його формування в Україні на сучасному етапі розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Під визначенням поняття "електронне врядування" слід розуміти значне використання засобів інформаційно-комунікативних технологій органами державного управління, що сприяє формуванню покращеного ступеню комунікації громадян та держави за принципами відкритості та прозорості в сфері надання адміністративних послуг. Застосування електронного врядування включає в себе впровадження систематизованого та індивідуалізованого підходів до сфери отримання адміністративних послуг, широке інформування суспільства про нові можливості. Подібний стан речей зумовлює

масштабну модернізацію самої системи взаємодії громадян з державою, впровадження якісно нових методів роботи владних установ.

Досліджуючи питання електронного врядування необхідно проаналізувати таку категорію, як електронний уряд. На думку дослідників, він полягає в існуванні єдиної системи міжустановчої комунікації автоматичного характеру владних структур як між собою, так і у взаємодії з громадянами та бізнес структурами. Електронний уряд — це механізм надання управлінських послуг в онлайн-режимі, який функціонує в якості засобу взаємодії влади із суспільством на базі ІКТ [12, с. 112].

Саме поняття електронного уряду вперше з'являється в Науковому фонді Сполучених Штатів Америки наприкінці останнього десятиліття ХХ століття як процес вдосконалення державного управління на базі масштабного застосування інформаційно-комунікаційних технологій в зазначену сферу. Надалі зазначена категорія трансформувалася в "електронну державу", у визначенні модернізації роботи владних установ в сфері надання адміністративних послуг [1, с. 44].

Поява поняття "електронне врядування" пов'язана з демократизацією діяльності владних установ. Науковці не мають єдиного загальноприйнятого визначення даного терміну. На думку різних дослідників, електронне врядування можна охарактеризувати, як:

- застосування ІКТ в державному управлінні з метою збільшення рівня відкритості роботи уряду та встановлення суспільного контролю за його діяльністю;

- електронне врядування — це не тільки трансформація роботи органів влади, а й покращення комунікації між суспільством та владою за допомогою ІКТ;

- механізм взаємозв'язку влади із суспільством, який формується на основі масштабного залучення ІКТ задля збільшення рівня відкритості та доступності надання послуг громадянам, зниження термінів отримання цих послугів, подолання бюрократичних перешкод;

- вдосконалення системи надання адміністративних послуг, участі суспільства у житті держави на основі трансформації відносин з владними установами за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, мас-медіа, все-світньої мережі [12, с. 113].

Сутність електронного врядування можливо визначити як процес в синтезу механізму електронного уряду з суспільством під час виконання управлінської діяльності. Існує безліч підходів до реалізації електронного врядування. Основними з них є:

- теоретичні підходи, в рамках якого термін аналізується в якості теорії чи концепції управлінської діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, що включає в себе нові підходи до менеджменту;

- технократичні підходи, які визначають електронне врядування, як необхідний елемент сучасного суспільства; поруч з електронним врядуванням такими елементами є освіта, -культура, охорона здоров'я та навколишнього середовища тощо. Також, зазначена категорія розглядається в якості невід'ємного етапу розвитку сучасного інформаційного суспільства [1, с. 44 — 45].

Виходячи з неоднозначності визначення терміну електронне врядування, варто вказати на той факт, що це поняття є більш змістовним, якщо ми говоримо про взаємодію суспільства з органами державної влади та місцевого самоврядування, в порівнянні з категорією електронного уряду [4].

Варто зазначити, що вищевказані означення поняття являють собою намагання виявити його суть, виходячи з етапів формування інформаційного суспільства, механізму керування державою. При цьому, чиновники та служ-

бовці послуговуються саме офіційним тлумаченням терміну "електронне врядування" [14, с. 13].

Досліджуючи зазначені підходи, варто проаналізувати такий термін, як "електронна демократія". Як і у випадку з електронним врядуванням, це поняття розглядається науковцями з різних точок зору. Так, станом на сьогоднішня, електронна демократія має наступні тлумачення в наукових дослідженнях:

- рівень сформованості соціуму, вид його організації, в якому учасники суспільних відносин грають важливу роль в розвитку держави, своєї територіальної громади на основі використання ІКТ;

- вид організації соціуму, що на основі використання комп'ютерних технологій, Інтернету, сприяє підвищенню ступеню комунікації між владними установами та громадянами, суб'єктами господарської діяльності, громадськими об'єднаннями тощо [12, с. 114].

Зазначені тлумачення збільшують кількість категорій поняття електронного врядування, дають змогу ретельно проаналізувати його головні елементи. Варто вказати на той факт, що зазначене поняття також існує у вигляді світового явища, яке поширюється органів влади на державному та місцевому рівнях. Саме тому, формування інформаційного соціуму зумовлює ефективний соціально-економічний розвиток на міжнародному рівні, що включає в себе надання ефективних послуг суб'єктам підприємницької та господарської діяльності [4].

За тлумаченням Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури електронне врядування передбачає нові підходи до менеджменту, новітні методи прийняття управлінських рішень, вдосконалені можливості отримання освітніх компетенцій, модернізовані механізми надання адміністративних послуг тощо [5].

На застосування електронного врядування впливають різноманітні об'єктивні та суб'єктивні чинники. В наукових колах існують різні думки щодо місця тих чи інших факторів в процесі формування електронного врядування. До них можна віднести чинник створення теоретичних засад даного виду врядування та визначення рівня його реалізації на практиці [10, с. 160].

Варто зазначити, що застосування електронного врядування включає в себе реалізацію цілого комплексу заходів, які мають супроводжуватися серйозними грошовими вливаннями задля вирішення структурних проблем на шляху до вдосконалення сфери надання адміністративних послуг [1, с. 45].

Про початок впровадження електронного врядування свідчать трансформації в управлінській сфері держав, які відносилися до категорії "розвинуті" в останні десятиліття минулого століття. Зазначені трансформації стосувалися наближення механізму надання адміністративних послуг до новітніх економічних та інформаційних стандартів.

На основі досвіду розвинених держав, наукова спільнота визначає такі етапи формування електронного врядування, а саме:

- електронне управління;
- електронний уряд;
- електронне врядування.

Розглядаючи перший етап, варто зазначити, що електронне управління має реалізовуватися, базуючись на застосування ІКТ. Воно включає в себе розвиток інформаційної інфраструктури, застосування комп'ютерних технологій в якості заміни службовця. Таким чином, адміністративна робота набувала автоматизованого характеру [12, с. 114—115].

На другому етапі, під час формування так званого "електронного уряду", створюється система комунікація громадян з владними установами на основі використання

інформаційно-комунікативних технологій. Цей період історії можна охарактеризувати як початок переходу світового суспільства до мережевої взаємодії. В даний проміжок часу вдосконалюється робота державного управління задля підвищення якості їх роботи, реформується система адміністрування ресурсів, застосовуються елементи децентралізації [14, с. 13—14].

Зазначені трансформації зумовлюють оптимізацію персоналу, зменшення чисельності працівників, що займаються наданням послуг громадянам, скорочення кількості документації, підвищення якості надання цих послуг. Також, зміни стосуються технологічної сфери, що проявляється в широкому застосуванні під час управлінської діяльності інформаційно-комунікаційних технологій [10, с. 161].

На третьому етапі відбувається впровадження безпосередньо електронного врядування. Воно являє собою взаємозв'язок органів державної влади та місцевого самоврядування з громадянами держави, суб'єктами господарської діяльності. В цей період простежується тісний синтез таких понять як електронна демократія та електронний уряд. Подібне поєднання забезпечує підвищення якості взаємозв'язку між усім соціумом під час управлінської діяльності, прийняття адміністративних рішень та надання відповідних послуг [14, с. 14].

Подібний стан речей зумовлює необхідність збільшення рівня безпеки механізмів електронного врядування. Цьому можуть сприяти впровадження електронних підписів, сертифікатів, інтернет-порталів зі зручним навігатором та з можливістю користування ним без повторного засвідчення своїх особистих даних [7, с. 106].

Отримання інформації, послуг в рамках електронного врядування можливо розподілити за сферами та ситуаціями. В такому випадку чисельність послуг, що надаються в мережі, збільшиться до такого рівня, за якого вже не портали та сайти будуть грати роль відображення тієї чи іншої управлінської структури. Натомість, службовці та установи повинні будуть нагадувати про себе шляхом інформування про це громадян через інформаційно-комунікаційні технології [3, с. 83—84].

На думку дослідників, електронне врядування — це, також, спосіб описання визначення взаємодії між владою та суспільством. Впровадження такого виду врядування має в основі не тільки комунікацію між владою та соціумом, підприємцями, а й роботу самої влади над оптимізацією свого керівництва різними сферами життя держави; це синтез демократії та уряду в електронній формі, впровадження ІКТ задля демократизації [12, с. 116].

Застосування електронного врядування повинно опиратися на визначені принципи, до яких можна віднести

- рух документу без перерв;
- одноразове оформлення того чи іншого документу;
- одночасне виконання різноманітних дій задля економії часу та пришвидшення надання послуги;
- визначена структура звітної документації [1, с. 46].

Електронне врядування дозволяє підвищити рівень комунікації в діловому сегменті, яке являє собою засіб модернізації сучасного суспільства в його інформаційній формі. Це дає можливість для виникнення такого управління державою, яке можна назвати прозорим у своїй роботі. За такого виду керівництва можлива ефективна комунікація між суспільством та державою, чому сприяють можливості ІКТ [14, с. 15].

Що стосується України, робота над розвитком електронного врядування базується на значній кількості нормативно-правових актів. Вони були прийняті на різних етапах розвитку інформаційного суспільства в нашій державі.

На думку більшості дослідників, перший етап почався в 1998 році, після прийняття "Про електронні документи та електронний документообіг", "Про національну програму інформатизації" та інших. Вони започатковували формування нормативно-правової бази інформатизації, а саме побудову: телекомунікаційної системи, системи національних інформаційних ресурсів, інформатизацію стратегічних напрямів розвитку економіки, безпеки та оборони, соціальної сфери [8, с. 71].

ЗУ "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007—2015 роки", започаткував наступний етап розвитку інформаційного суспільства України. Він містить пояснення терміну інформаційне суспільство як "орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток суспільства, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя" [1, с. 47].

В ЗУ "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007—2015 роки" йде мова про впровадження ІКТ з метою модернізації управлінської діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, ефективної комунікації між владою та соціумом, створення електронних механізмів взаємодії держави з громадянами, суб'єктами господарської, підприємницької діяльності.

Початок головного етапу впровадження електронного врядування в Україні пов'язаний з прийняттям році після прийняття Коаліційної угоди парламентських фракцій Верховної Ради України та Стратегії сталого розвитку "Україна-2020" в 2015 [12, с. 116].

В "Концептуальних засадах розвитку електронного врядування в Україні" описані цілі та задачі відповідної форми управління, етапи його розвитку, майбутні результати, стандарти та принципи та національні застосування інформаційно-комунікаційних технологій в роботі владних установ [13, с. 17].

Основним владним органом з питань електронного врядування є Міністерство цифрової трансформації України, засноване в 2019 році. Найбільш відомим успіхом Міністерства цифрової трансформації більшість експертів вважають створення додатку "Дія". Зазначений застосунок дає змогу отримати багато послуг адміністративного характеру в онлайн-режимі.

Вплив об'єктивних чинників призвів до пошуку нових варіантів здійснення державного керівництва, які були б оптимальним підходом, включаючим в себе позитивний досвід зазначеної сфери. Існує визначений перелік принципів роботи електронного врядування. Це, наприклад, принцип партнерства, який полягає в суспільному контролі за роботою владних установ. В такому випадку не повинні використовуватися командні види державного управління, мають бути усунені нерівності у відносинах громадян з владою [6, с. 28—29].

Окрім вищезазначеного принципу політика по застосуванню електронного врядування в конкретній державі має базуватися на таких принципах, як: відкритий характер роботи органів державної влади та місцевого самоврядування; безпека користувача під час роботи з інтернет-ресурсами; стандартизація в технічній сфері; людиноорієнтованість; значний рівень суспільного контролю за роботою владних структур, в тому числі й у сфері надання адміністративних послуг. До зазначених принципів необхідно додати принцип "першої людини". Він полягає в тому, що службовець, який надає послугу, вирішує ту чи іншу проблему, має бути особисто зацікавленим в її ефектив-

ному вирішенні. Застосування цього принципу має привести до позитивних наслідків роботи електронного врядування. Зазначений принцип активно застосовується в країнах Заходу та Прибалтики, де проблему реалізації електронного врядування курується безпосередньо главами уряду, законодавчих органів, президента [2].

Відкритий характер діяльності електронного врядування повинен бути дотичним з принципом конфіденційності. В українському законодавстві принцип конфіденційності існує як складова деяких нормативно-правових актів. Однак законодавчі акти України не мають в своєму складу конкретного визначення питання щодо того, яку саме інформацію не можна надавати на запит громадян, яка інформація має відноситися лише для службового користування тощо [9, с. 35].

Застосування механізмів електронного врядування має певні ризики. Так, структура управління в державі може бути в небезпеці, адже електронна держава може зіткнутися з проблемами інформаційних війн, хакерських атак, кіберзлочинності, дезінформації або маніпулювання інформацією. Виходячи з цього, під час впровадження електронного врядування необхідно створити надійну захисну систему [1, с. 47—48].

Принцип стандартизації в технічній сфері в електронному врядуванні зумовлює створення спеціальних стандартів та форматів, регламентів, які мали б розроблятися на основі існуючих документів, що є визнаними на міжнародному рівні щодо уніфікованих положень діяльності владних установ, їх роботи в сфері надання відповідних послуг, створення інтернет-порталів, електронних документів, відповідних підписів та сертифікатів. В разі відсутності зазначеного принципу вся робота електронного врядування ставиться під сумнів, адже без нього комунікація між владними установами, суспільством стає неможливою [9, с. 36].

На думку Т. Нижнього: "В Україні внаслідок недотримання зазначеного принципу склалась складна ситуація щодо практичного впровадження електронного врядування, яка погіршується за рахунок збільшення кількості різних інформаційних систем, що не можуть взаємодіяти між собою. Для реалізації цього принципу необхідно розглядати і розробку типових елементів електронного врядування таких, наприклад, як електронне міністерство, регіон, місто, село тощо. Типізація та уніфікація в електронному врядуванні дозволяють вирішити не тільки проблему сумісності різних її складових, але й суттєво зменшити витрати на їх розробку, впровадження та експлуатацію, підвищити надійність системи" [12, с. 116].

Принцип орієнтації на потреби громадянина передбачає роботу владних установ на основі оперативності та якості надання необхідних послуг, що їх потребує конкретний громадянин або суб'єкт господарської діяльності. Даний принцип надає можливість проаналізувати сам зміст та направленість діяльності органів електронного врядування. Дотримуючись зазначеного принципу, влада має зафіксувати в нормативно-правових актах кількість можливих послуг, які може отримати особа чи суб'єкт господарювання, та механізми отримання цих послуг в режимі онлайн із залучення ІКТ, уніфікувати та оптимізувати процедури надання адміністративних послуг, створити алгоритм визначення якості та оперативності надання адміністративних послуг з боку органів державної влади та місцевого самоврядування [9, с. 38].

Важливою складовою сучасної демократичної держави є контроль за роботою органів державної влади та місцевого самоврядування з боку суспільства. Лише розвинута держава та існуюче громадянське суспільство можуть дозволити запроваджувати електронне врядування,

робота якого буде забезпечена необхідними технічними можливостями. Зазначені можливості дозволяють не лише підвищити рівень надання адміністративних послуг, а контроль за роботою владних установ суспільством.

На думку Є. Архипової: "Метою електронного врядування визначено розвиток електронної демократії задля досягнення європейських стандартів якості надання електронних державних послуг, відкритості та прозорості влади для громадянина, суспільства та бізнесу. Досягнення цієї мети передбачає реалізацію системи взаємопов'язаних цілей в рамках відповідної державної політики" [1, с. 48].

Варто звернути увагу на те, що на світовому рівні завдання електронного уряду переплітаються з синергетичним підходом до керування за вектором забезпечення адміністрації всередині системи. Завдання електронного врядування пов'язані з визначенням рівня якості надання адміністративних послуг, підвищення ролі суспільної участі в державних процесах, модернізації алгоритмів надання послуг, модернізації засобів та механізмів роботи управлінських органів влади на основі інформаційно-комунікаційних технологій, підвищення якості сервісу [11, с. 56].

Опираючись на існуючий досвід запровадження електронного врядування в розвинутих країнах Європи, можна визначити наступні положення, що зумовлюють ефективність його роботи:

- звернення особливої уваги на актуальні потреби суспільства;
  - спрощення способів комунікації органів державної влади та місцевого самоврядування з суспільством;
  - опора на новітні підходи до управлінської діяльності, взаємодія влади з передовими підприємствами;
  - висока якість та оперативність надання адміністративних послуг громадянам та бізнесу;
  - увага до характерних особливостей потреб громадян відповідно до їх соціальних груп;
  - увага до соціальних проблем та протиріч [3, с. 85];
  - використання під час надання адміністративних послуг різноманітних засобів комунікації. Зокрема смартфонів і телебачення;
  - розбудова структури кол-центрів, служб допомоги, гарячих ліній;
  - допомога в реалізації центральних та місцевих проєктів, програм, робота над стандартизацією інструментів та способів отримання послуг;
  - робота над підвищення інформаційної безпеки, захистом інтернет-ресурсів від кіберзлочинності, хакерських атак, зломів каналів мережевої комунікації;
  - увага до забезпечення прав та свобод особи під час отримання адміністративних послуг
  - вдосконалення апарату надання адміністративних послуг, відповідна освіта працівників зазначеної сфери;
  - модернізація культури менеджменту службовців;
  - мотивація службовців [9, с. 38—39].
- На основі зарубіжного досвіду можна визначити стратегічні задачі електронного врядування, а саме:
- реалізація права особи на отримання публічних матеріалів від органів влади;
  - широка участь суспільства в державотворчих процесах;
  - модернізація механізмів діяльності адміністративних органів;
  - вдосконалення рівня надання адміністративних послуг
  - ліквідація так званої "нерівності" в інформаційному просторі;
  - забезпечення отримання необхідних послуг громадянами та суб'єктами господарювання інтернет-послуг;

- доступ суспільства до можливості безперервного здобуття освіти;
- боротьба з проявами корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування шлях забезпечення автоматичного характеру надання послуг;
- впровадження електронної документації, застосування електронних підписів;
- широке впровадження механізмів надання послуг на основі інформаційних ресурсів;
- контроль за збереженням службової документації в спеціалізованих установах та електронних архівах;
- надання громадянам доступу до публічної інформації в межах існуючого законодавства [2].

Зазначені задачі вимагають існування ефективних та високотехнологічних інформаційно-комунікаційних інструментів, відповідних ресурсів, створення законодавчої бази, проведення якісної організаційної та інформаційної роботи, аналізу зарубіжної та вітчизняної літератури, методичних розробок, комунікації між службовцями, що реалізують впровадження електронного врядування.

ВИСНОВКИ

Взявши до уваги вищезазначені підходи до трактування електронного врядування, варто зробити висновок, що воно являє собою певний спосіб організації діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування на основі інформаційно-комунікаційних технологій, мережі Інтернет та її сегментів, який дозволяє працювати владним установам працювати в реальному часі та спрощує комунікацію громадян, суб'єктів господарської діяльності, громадських організацій з державою в сфері надання адміністративних послуг.

Електронне врядування впроваджується в якості адаптації до нових викликів, сучасного стану розвитку суспільства. Воно має забезпечувати надання суспільству управлінських послуг, комунікацію між різними органами влади на основі новітніх технологічних засобів.

Електронне врядування повинно будуватися на основі визначених засад. Вона повинно мати якісне законодавче забезпечення та відповідати суспільним інтересам конкретної держави. Саме тому, впровадження електронного врядування має відбуватися з урахуванням специфічних особливостей суспільства, його актуальних проблем та вимог. В той же час, широке використання ІКТ, інтернет-ресурсів в роботі органів державної влади та місцевого самоврядування зумовлюють модернізацію механізму суспільного керівництва, появу оптимальних та вдосконалених можливостей надання адміністративних послуг.

Література:

1. Архипова Є.О. Електронне врядування як форма організації державного управління. Державне управління: удосконалення та розвиток, 2017. № 5. С. 44—48.
2. Ахрипська О., Пестряков І., Хмара О. Електронна демократія в Україні. URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28784.pdf>
3. Бабаєв В.М. Текст лекцій з дисципліни "Електронне врядування". Х.: ХНУМГ, 2014. С. 83—85.
4. Блажівська Н., Береза Т. Електронний уряд та інформатизація органів державної влади. URL: <http://www.pravo.org.ua/word/50.doc>
5. Глобальная инициатива по преодолению информационного неравенства (ООН). URL: https://unctad.org/system/files/official-document/a76d64_ru.pdf
6. Драгомирецька Н.М. Теоретичний аналіз комунікативної діяльності державного службовця: монографія. Одеса: Асторопринт, 2005. С. 28—29.

7. Друк В.В. Теоретична ідентифікація поняття "інформація" в державному управлінні. Інвестиції: практика та досвід, 2017. № 9. С. 106.

8. Дубов Д.В. Основи електронного урядування. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2012. С. 71.

9. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. За ред. А.І. Семенченка. Київ, 2012. С. 35—39.

10. Клименко І.В., Линьов К.О. Технології електронного врядування. К: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. С. 160—161.

11. Мельник А.Ф. Державне управління: підручник. К.: Знання, 2009. С. 56.

12. Нижній Т.В. Теоретичні засади електронного врядування. Інвестиції: практика та досвід, 2017. № 20. С. 112—116.

13. Семчук І.В., Мазур В.Г. Електронне управління в органах місцевої влади: стан і шляхи вдосконалення. Теорія та практика державного управління, 2016. № 2. С. 17.

14. Шевчук О.Б., Голобуцький О.П. Електронний уряд. К.: Атлант UMS, 2002. С. 13—15.

References:

1. Arkhypova, Ye.O. (2015), "E-government as a form of public administration", *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, vol. 5, pp. 44—48.
  2. Akhryps'ka, O. Pestriakov, I. and Khmara, O. (2013), "Electronic democracy in Ukraine", available at: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28784.pdf> (Accessed 03 Feb 2022).
  3. Babaiev, V.M. (2014), *Tekst lektсий z dystsypliny "Elektronne uriaduvannia"* [Text of lectures on the subject "E-Government"], KhNUMH, Kharkiv, Ukraine.
  4. Blazhiiivs'ka, N. and Bereza, T. (2013), "E-government and informatization of public authorities", available at: <http://www.pravo.org.ua/word/50.doc> (Accessed 03 Feb 2022).
  5. UN (2021), "Global initiative to bridge the information divide", available at: https://unctad.org/system/files/official-document/a76d64_ru.pdf (Accessed 03 Feb 2022).
  6. Drahomyrets'ka, N.M. (2005), *Teoretychnyj analiz komunikativnoi diial'nosti derzhavnoho sluzhbovtsia* [Theoretical analysis of communicative activity of a civil servant], Astoroprynt, Odesa, Ukraine.
  7. Druk, V. (2017), "Theoretical concept identification of information in public governance", *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, vol. 9, pp. 106—109.
  8. Dubov, D.V. (2012), *Osnovy elektronnoho uriaduvannia* [Fundamentals of e-government], Tsentr navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine.
  9. Semenchenko, A.I. (2012), *Elektronne uriaduvannia* [E-government. Reference lecture notes], Kyiv, pp. 35—39.
  10. Klymenko, I.V. and Lyn'ov, K.O. (2006), *Tekhnolohii elektronnoho vriaduvannia* [E-government technologies], Tsentr spriannia instytutsijnomu rozvytku derzhavnoi sluzhby, Kyiv, Ukraine.
  11. Mel'nyk, A.F. (2009), *Derzhavne upravlinnia* [Public administration], Znannia, Kyiv, Ukraine.
  12. Nyzhnii, T. (2017), "Theoretical foundations of the e-governing", *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, vol. 20, pp. 112—116.
  13. Semchuk, I.V. and Mazur, V.H. (2016), "E-government in local authorities: the state and ways to improve", *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, vol. 2, pp. 17.
  14. Shevchuk, O.B. and Holobuts'kyj, O.P. (2002), *Elektronnyj uriad* [Electronic government], Atlant UMS, Kyiv, Ukraine.
- Стаття надійшла до редакції 06.02.2022 р.*